

Т. Бондарчук,
завідувачка бібліотеки,
комунальний заклад
«Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради
e-mail: ziprobib@ukr.net

Л. Хоменко,
спеціалістка з менеджменту організацій
моніторингу якості освіти області,
комунальний заклад «Житомирський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради
e-mail: ludmilahomenko78@gmail.com

Бібліотека як інформаційний освітній центр

Бібліотека закладу освіти є його обов'язковим структурним підрозділом. Головні завдання, які виконує бібліотека, охоплюють широкий спектр діяльності: бібліотечно-бібліографічне та інформаційне обслуговування, виховання інформаційної культури, культурно-просвітницьке забезпечення освітнього процесу тощо. Потреби користувачів постійно ростуть, в інформаційному просторі з'являються нові джерела, активно використовуються сучасні технології, тому бібліотека не може бути осторонь.

Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради (далі – Інститут) не є виключенням. Інститут було засновано у вересні 1939 року і одразу було сформовано бібліотеку.

До 1944 року інформація про діяльність Інституту відсутня. Але, згідно з матеріалами фонду № 3477 Державного архіву Житомирської області, у 1944 році в Інституті було 11 працівників: директор, шість завідувачів кабінетів, бухгалтер, секретар, бібліотекар, прибиральниця [1].

З 1944 по грудень 1967 року завідувачкою бібліотеки була Зінаїда Павлівна Заремба. Бібліотекар, яка вболівала за своїх читачів, йшла їм на поступки і навіть порушувала наказ директора. За матеріалами, існуючими в архіві Інституту, в одному з наказів за 1944 рік зазначено, що видавати одному абоненту можна не більше двох книг. А у 1946 році Зінаїді Павлівні за порушення наказу оголошено догану і попередження, що у разі повторного порушення будуть вжиті більш суворі заходи впливу, оскільки вона видавала по 3, 4, 5 і більше книжок одному абоненту. Це свідчить про те, що бібліотечний фонд користувався неабиякою популярністю і бібліотекар на перше місце ставила інтереси користувачів бібліотеки і їхні запити, ризикуючи навіть втратити роботу. Зінаїда Павлівна організовувала багато масових заходів, серед яких

і зустрічі з видатними людьми Житомирщини, і читацькі конференції, і бібліографічні огляди.

У 1969 році бібліотекою завідувала В. А. Голіченко (з матеріалів архіву Інституту). Чи довго працювала – не відомо. До 1994 року інформація не опрацьована.

З 1994 по 14.04.2009 року завідувачкою бібліотеки була Віра Вікторівна Лузан. Людина освічена, спокійна, врівноважена (зі спогадів співробітників), яка професійно вела документацію. Тут зберігаються акти надходжень до бібліотеки, плани та звіти про роботу тощо. Фонд розміщувався у центральному корпусі на Михайлівській, був розставлений відповідно до таблиць ББК (бібліотечно-бібліографічна класифікація). Бібліотекаркою проводилось безліч заходів: обговорення книг, зустрічі з цікавими людьми, засідання круглого столу.

З 15.04.2009 по 2019 рік завідувачкою бібліотеки працювала Леся Володимирівна Білецька, яка була обрана представником видавництва «Шкільний світ». Протягом її завідування фонд бібліотеки було перевезено у приміщення на вулиці Покровській, 20 б.

Валентина Миколаївна Кравчук на посаді завідувачки бібліотеки перебувала досить короткий період. За цей час у приміщеннях бібліотеки було зроблено ремонт і схематично розставлено фонд відповідно до таблиць УДК (універсальна десяткова класифікація) (згідно з постановою КМ України від 2017 р. про припинення систематизації фондів бібліотек за таблицями ББК). Зі слухачами курсів (працівниками бібліотек) проводились лекції про застосування таблиць УДК у бібліотеках закладів освіти. Оформлено безліч книжкових виставок, проведено щорічну підписку періодичних видань, підготовлено фонд підручників до переобліку, оформлено роздільники у книжковому фонді.

З 01 вересня 2020 року і до сьогодні завідувачкою бібліотеки працює Бондарчук Тетяна Анатоліївна. За цей час бібліотека стала інформаційним центром Інституту. Завідувачка бібліотеки долучена до формування збірників матеріалів конференцій, є членом оргкомітету щорічної всеукраїнської конференції, включена до робочої групи з сертифікації ISO та проведення внутрішніх аудитів, долучена до розробки номенклатури справ, здійснює перевірку матеріалів на плагіат, проводить реєстрацію та редагування профілів науковців в Гугл Академії, ORCID та Бібліометриці української науки.

З березня 2020 року навчання слухачів курсів підвищення кваліфікації проходить дистанційно, тож бібліотека перейшла на обслуговування віртуальних користувачів. На порталі Інституту створено сторінку бібліотеки.

Тут представлені віртуальні презентації щодо висвітлення знакових подій чи пам'ятних дат, списки нових надходжень літератури до бібліотеки та рекомендаційні списки літератури з певної теми.

- Віртуальні виставки
- Наукові фахові видання України
- Нові надходження
- Нормативна база
- Наукометричні ресурси
- Періодичні видання
- Рекомендаційні списки літератури

Віртуальні виставки

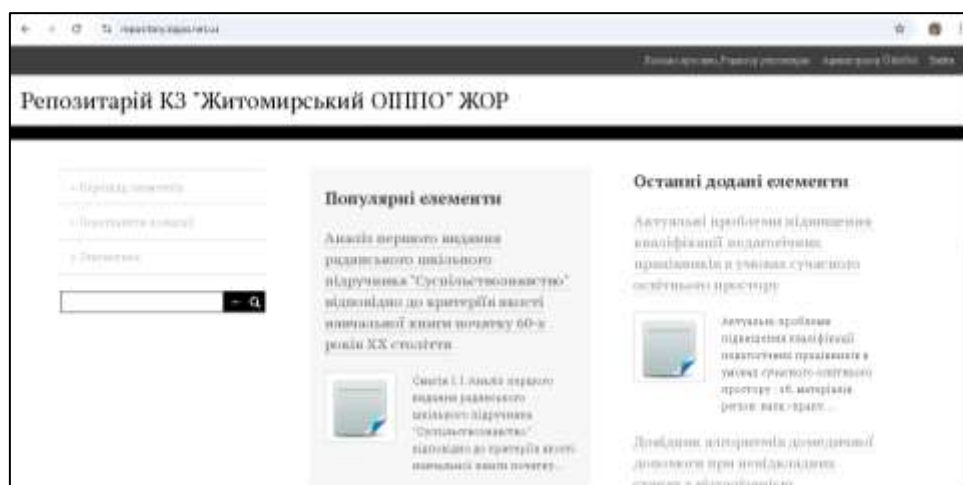
Списки нових надходжень

Рекомендаційні списки літератури

У квітні 2021 року на вебпорталі розміщено репозитарій, що містить посібники, статті, тези працівників та слухачів курсів Інституту. Станом на 10 листопада 2024 року в репозитарії представлено понад 500 матеріалів. Згідно зі статистикою відвідування за весь період складають майже 560000 звернень.

Ретельно опрацьовано документацію бібліотеки, вивчено сумарний та інвентарний облік видань. Проведено повне переведення фонду бібліотеки з ББК на УДК. Створено електронну базу даних бібліотеки, куди внесено 80 % фонду. Базу можна використовувати як систематичний чи алфавітний каталог, а також з метою інвентаризації. У фое бібліотеки оформлено полиці буккросингу,

де читачі можуть брати книги для читання, не повертаючи їх назад. Для збірників статей, окремих статей викладачів інституту та інших користувачів бібліотеки постійно проводиться визначення індексів УДК та редагування списків використаних джерел відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Значно поповнено фонд краєзнавчої літератури, що дає змогу користувачам вивчати історію рідного краю. Станом на 10 листопада 2024 року фонд бібліотеки налічує 37000 примірників, це і книги, і електронні видання, і дисертації. Бібліотека отримує книги в дарунок від користувачів бібліотеки, від видавництв та інституцій різної відомчої належності.

Бібліотека зареєстрована у ДНПБ України ім. В. Сухомлинського як абонент Міжбібліотечного абонементу (МБА) та абонент електронної доставки документів (ЕДД). Ці сервіси дають можливість отримати в користування книги з фондів бібліотеки ДНПБ України ім. Сухомлинського за допомогою Укрпошти через МБА та відскановані статті з періодичних видань за допомогою електронної пошти через ЕДД.

На абонементі бібліотеки організовано постійно діючі виставки, тематичні книжкові полиці та виставки-інсталяції, українознавчий куточок.

З метою вдосконалення процесу обслуговування та забезпечення максимального інформування слухачів курсів та працівників Інституту бібліотека співпрацює з бібліотеками інших систем та відомств, зокрема з бібліотекою Житомирського державного університету ім. І. Франка, Житомирською обласною універсальною науковою бібліотекою ім. Олега Ольжича, бібліотекою Житомирського технологічного коледжу КНУБА, бібліотекою ДУ «Житомирська політехніка», бібліотекою Житомирського фахового коледжу культури і мистецтв ім. І. Огієнка ЖОР, Державною науково-педагогічною бібліотекою України ім. В. Сухомлинського та ін.

Сьогодні бібліотека Інституту забезпечує фахові інформаційні потреби педагогічних працівників області, спрямовує свою діяльність на реалізацію бібліотечно-інформаційного обслуговування за такими напрямками:

- організація, використання та збереження бібліотечних фондів;
- інформаційно-методичне забезпечення діяльності Інституту;
- аналіз фонду бібліотеки відповідно до основних та перспективних напрямків діяльності Інституту та бібліотечно-інформаційних потреб користувачів;
- інформування користувачів про бібліотечні послуги та якісне обслуговування відповідно до існуючих інформаційних потреб;

– сприяння освітньому процесу.

Бібліотека – це не лише книги, це перш за все люди, які там працюють, та люди, які її відвідують.

Упродовж 85 років існування бібліотеки Інституту незмінним лишилось позитивне ставлення до користувачів, професіоналізм її працівників, наполегливість у роботі та прагнення створити сучасний інформаційний освітній простір.

Список використаних джерел та літератури

1. Ф. № 3477. ДАЖО.
2. Сайт КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР. URL: <https://zipro.net.ua/?p=1733>
3. Архів КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР.